

HET LEVEN ALS EEN UITDAGING

Een gesprek met Étienne Guilloateau naar aanleiding van de première van *Synopsis of a Battle*

Een constante in het werk van de Franse choreograaf Etienne Guilloateau is de relatie tussen dans, licht en muziek. Voor *Synopsis of a Battle* voegt hij daar voor het eerst ook tekst aan toe. Alain Franco tekent opnieuw present voor de muzikale dramaturgie.

Je lijkt wel van opera te houden: de installatie *Dido* werd geïnspireerd door Purcell en de voorstelling *Tres Scripturae* door Debussy. Wat trekt je precies aan in opera?

Voor *Tres Scripturae* vormde Debussy de ruggengraat van de muzikale dramaturgie van het stuk. Ik heb nooit echt gewerkt rond een verhaal in mijn creaties, maar opera was altijd aanwezig in de beelden die ik gebruik. Want in lichaamsbeelden schuilt vaak de wil om meer abstract te werken, in een meer hedendaagse sfeer. Terwijl in *Tres Scripturae* en de recente creaties ook het verlangen speelt om oude beelden op te roepen, zoals Griekse standbeelden of Renaissance schilderijen. Voor deze voorstelling wou ik dit aspect benadrukken, ik wou het hoofd bieden aan deze dramaturgie, dit drama, dat aanwezig is in opera.

Verwijst de titel *Synopsis of a Battle* naar dit 'drama'? Gaat het om een gevecht?

Oorspronkelijk dacht ik aan *Synopsis of an opera*, en speelde ik met de idee om een soort opera te reconstrueren, maar dan abstracter. Al pratend met vrienden werd duidelijk dat *Synopsis of an opera* niet veel oproept, terwijl *Synopsis of a battle* een zeker geweld blootlegt, dat ik min of meer bewust wou suggereren. En het gaat er zeker heftig aan toe. Zelfs op muzikaal vlak: in de scène waar we momenteel aan werken krijgen we een stortvloed over ons, en we zoeken een choreografische oplossing om die te overleven. Het is zo dat Alain en ik nogal orkestrale, verpletterende muziekstukken hebben gekozen.

Hoe vertaalt Alain Franco de ideeën die jullie samen ontwikkelen?

Soms zijn er al stukjes choreografie klaar waar Alain naar kijkt en waar hij dan een muzikaal voorstel voor doet. Van onze kant proberen wij te werken op muziek die Alain voorstelt. Het is echt een wisselwerking waar we elkaar ontmoeten op bepaalde punten. Alain speelt het klaar om tussen zulke ontmoetingspunten een muzikale boog te construeren, hij weet hoe hij van het ene naar het andere punt moet gaan.

Je werkt voor het eerst met tekst. Hoe krijgt die vorm?

Het is een voortdurend proces. Momenteel zijn er korte fragmenten van *Dialoghi con Leuco* van Cesare Pavese. Het zijn dialogen tussen goden en mensen. Er zijn ook poëziefragmenten van René Char. Dat is een bekende Franse dichter die in het verzet zat tijdens de tweede wereldoorlog. Zijn poëzie raakt me enorm. Hij oppert dat we het hoofd moeten bieden aan de dingen, aan het leven, zonder zwaarte. Die dualiteit was het hele werkproces aanwezig als een fantoom. Er zitten ook stukken dialoog uit *Mépris* van Godard in, ook daar zijn er passages die verwijzen naar goden. Het zijn dus geen theaterdialogen, ik wou me niet laten beperken door een narratief.

Je wil de dingen open laten voor het publiek. Hoe beïnvloedt dat jouw taal?

Wat me aantrok in tekst was de poëtische kant, maar ik had schrik van de interpretaties, schrik dat het te gesloten zou zijn. Maar met de gekozen fragmenten werkt het wel, want in de fragmenten van Pavese zijn het de goden die over de mensen praten, op een indirecte manier. Wij brengen die dialoog niet op scène, het is eerder alsof een onzichtbare verteller over ons praat, of over de mens in het algemeen.

Wat rest er nog van het oorspronkelijke idee om rond *Socrate* van Satie te werken?

Aanvankelijk was het stuk opgebouwd rond *Socrate* maar tijdens het creatieproces moest dit wijken voor de notie van 'geweld', wat helemaal afwezig is bij Satie en bij Cage. Hun composities kabbelen eerder voort. Op een bepaald moment was er geen samenhang meer tussen de composities van Satie en Cage door de thematische evolutie van het stuk. Uiteindelijk is de muziekkeuze zodanig veranderd dat we de piano op scène overbodig vonden. De idee van een symfonisch drama van Satie is nog steeds aanwezig, maar op een heel ander niveau. Voor het laatste deel van het symfonisch drama *De dood van Socrates*, het moment waarop Socrates het gif inneemt, heeft Satie de tekst van Plato genomen, waarin hij de dood van Socrates kalm en sober beschrijft. Als daar nog iets van overblijft is het op het einde van *Synopsis of a Battle*: de dood is aanwezig, maar we trachten die sereniteit, die aanvaarding van het einde der dingen te bewaren.

Bleven jullie ook trouw aan het concept van de pastiche?

Wij hadden het idee om met stukjes film en symfonieën te werken, naar analogie met het verhaal van Cage en Cunningham die de rechten op het stuk van Satie niet kregen, waarop Cage dan maar *Cheap imitation* componeerde. Dat pastiche-idee pasten we ook toe bij het maken van de choreografie. Met ons lichaam proberen we een soort innerlijke toestand uit te drukken, en daarbij kozen we voor evocaties van klassieke dans, Balinese dans, release techniek, maar ook dingen die dichterbij ons staan zoals de lichamelijke van Meg Stuart, Cunningham en Forsythe. Ik vind het fijn om elementen buiten mezelf te nemen, ze te verbinden, ze naast elkaar te plaatsen. Daar komt altijd iets betekenisvol uit.

Het is nochtans niet evident om een samenhangende collage te maken.

Inderdaad, maar de verschillende dansstijlen laten ons toe om een nieuwe taal te creëren, een specifieke bewegingstaal die eigen is aan ons. In mijn werk tracht ik verschillende laagjes dansgeschiedenis op te roepen, alsof ik het geheel in stukjes snij om een transparantie te bekomen, waardoor je er tegelijk hedendaagse en heel oude elementen in kan herkennen. In *Synopsis of a Battle* dragen we op een bepaald moment een kostuum, we zijn gemaquilleerd, en dat suggereert iets primitief, ritualistisch, maar refereert ook aan opera in de breedste zin van het woord. Terwijl ikzelf gewoonlijk eerder een uitgepuurde beeldtaal gebruik. Uiteindelijk hoop ik een simultaneïteit van al die sporen te bekomen, en zo het evenwicht te bewaren.

Gesprek met Lene Van Langenhove, 14 november 2013